Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 196. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 16-го ЖОВТНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 16, 1981 No. 196. VOL. LXXXVIII

Наталія Котович обрана на Президента УМІ

Наталія Котович

Ню Йорк, Н. Й. — В неділю, 4-го жовтня ц.р., тут в домівці УМІ, відбувся Загальний З'їзд учителів Українського Музичного Інституту, в якому взяли участь відділи з Ню Йорку, Нюарку, Ірвінгтону, Філядельфії, Балтімору, Трентону, а Дітройт репрезентувала Марта Тарнавська. Інші відділи прислали письмові звіти.

З'їздом проводив Рафаїл Венке. Після ділових нарад піяністка Ірена Пелех, яка в червні ц.р. виграла першу нагороду на інтернаціональному фестивалі ім. С. Людкевича в Торонто, виконала дві прелюдії Ревуцького, Куранту Косенка, і Шосту Рапсодію Ліста.

З'їзд привітав нових членів УМІ, а саме соліста Метрополітальної Опери, бас-баритона Андрія Добрянського, і піяніста Тому Гринькова, які плянують створити Вокальну Академію при УМІ.

Опісля З'їзд вибрав нову управу на 1981-82 рік, в такому складі: Наталія Котович, президент і педагогічний референт, Ірена Пелех, віцепрезидент і імпресовий референт Анастазія Жилава, секретар, Марія Мацькевич, скарбник, Калина Чічка-Андрієнко, видавничий референт, Таїса Богданська, пресовий референт, д-р Богдан Лончина, Ярослав Лабка, товариський суд, Богдан Перфецький і Лідія Шавяк, контрольна комісія. До Ради Директорів ввійшли: Р. Венке, Лідія Грабова, Дарія Каранович, Галя Клим, Галина Мирошниченко, Юрій Оранський, Оксана Сімович, Лев Стругацький, Рожа Шуль і д-р Андрій Шуль.

Король і королева Еспанії прибули до ЗСА

Вашінгтон. — Король Еспанії Хуан Карльос і його дружина Софія прибули у вівторок, 13-го жовтня, до ЗСА на коротку дводенну візиту. Після формальних привітів у Білому Домі король відбув ділові зустрічі з президентом Роналдом Реґеном, з державним секретарем Александром Гейґом та з секретарем оборони Каспаром Вайнберґером

Вже у вітальній промові президент Реґен підкреслив майбутню ролю Еспанії в бльоку західніх держав після її приступлення до НАТО. Еспанія вже здавна є фактично складовою частиною аліянсу західніх держав, на її території містяться важливі бази американських збройних сил, а американські господарські чинники заанґажовані в її господарській розбудові, але формальним членом НАТО стане вона щойно незабаром.

Президент Реґен у своїй вітальній промові підкреслив ролю Еспанії як „стратегічного партнера ЗСА" та характер короля Хуана Карльоса, який виявив особливу персональну відвагу та політичну далекозорість. Президент Реґен сказав: „В боротьбі за демократію ми вважаємо Еспанію не лише великим стратегічним партнером, але також відданим другом. Ми сподіємося, ще ближчої співпраці з еспанським урядом". Крім цього Президент поінформував короля Хуана Карльоса про деталі американської політики у відношенні до Латинської Америки, яка завжди була Еспанії дуже близькою, та про найновіші американські заходи в обширі Караїбського моря, яких ціллю є припинити підривну діяльність Куби проти держав Середньої Америки та постачання зброї безпосередньо і посередньо через Нікараґуа партизанам і терористам у різних країнах того обширу.

Король Еспанії висловив зрозуміння для цілей американської політики та наголосив, що Еспанія буде співпрацювати для реалізації тих цілей. В розмовах з Президентом і його співробітниками король Хуан Карльос обговорив актуальні проблеми оборони, господарської розбудови та протиставлення анархістичним і терористичним елементам, які загрожують світовому спокоєві і є найбільшою небезпекою для загального миру.

Всенародне голосування потвердило Мубарака президентом Єгипту

Госні Мубарак голосує.

Каїр, Єгипет. — Всі спроби різних закордонних сил, а зокрема тих арабських країн, які ставляться вороже до сучасного режиму в Єгипті, заколоти референдум, який мав потвердити або відкинути номінованого парляментом генерала Госні Мубарака на пост президента, не вдалися. Голосування відбулося спокійно й в ньому взяли участь великі маси єгипетського населення.

Голосування відбулося тиждень після вбивства президента Анвара ель-Садата ісламськими фанатиками в часі військової паради для відзначення роковин арабсько-ізраїльської війни 1973 року. В часі голосування, але не зв'язані з ним, сталися дві події, які потягнули за собою жертви у людях.

Єгипетська поліція отримала довірочні інформації, що в будинку недалеко пірамід переховуються два терористи, пошукувані за організацію і участь у вуличних зударах з поліцією в місцевості Асют, де загинули 53 особи, а в тому 44 поліціянти. Два терористи зі зброєю, брати Тарек ель-Зумр і Абуд ель-Зумр, були в товаристві трьох інших релігійних фанатиків у цьому самому будинку. Після окруження будинку відділом поліції спеціяльна поліційна частина перевела штурм будинку, після короткого бою здобула його і взяла живцем усіх п'ятьох фанатиків. В збройному зударі двох поліціянтів поранено з кулеметів, якими відбивалися заскочені терористи. Крім кулеметів терористи мали в своєму посіданні значне число ґранат, яких, одначе, вони вже не мали часу вжити. Іншим випадком, який потягнув дві жертви в людях, був вибух імпортованих з летовища в Лівії або на Мальті двох бомб в часі виладовування літака.

В часі голосування поліція берегла всі виборчі льокалі, а вулиці були, як звичайно, виповнені прохожими. Кандидатуру Мубарака висунула Національна демократична партія, до якої він належить, як і належав президент Садат, а одноголосно потвердив цілий парлямент. Опозиція підтримала цю кандидатуру, а опозиційна Соціялістична партія праці вела активну пропаганду за ним. В середу вранці президент Мубарак зложив присягу й формально перебрав пост президента.

„ПРАВДА" ЗНОВУ ЗААТАКУВАЛА „СОЛІДАРНІСТЬ"

Москва. — Газета „Правда", орган ЦК КПСС, знову гостро зааткувала вільну профспілку в Польщі „Солідарність", кажучи, що вона загрожує інтересам совєтського бльоку і що польський нарід мовляв має окреме важливе завдання відбити ці приховані намагання профспілки.

Коментар в „Правді" за підписом „Алєксєй Петров", псевдонім, що його кремлівські лідери вживають для висловлення офіційного партійно-урядового становища, розцінюється в дипломатичних кругах Заходу, як безпосередню пересторогу лідерам Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії, які незабаром збиратимуться на наради Центрального Комітету компартії для обміркування політичних і економічних справ та підсумування ґданьского з'їзду „Солідарности".

Речники Совєтського Союзу заявляють, що вільна профспілка, а зокрема її становище під час першої і другої сесії з'їзду в Ґданську, не залишає жадного сумніву, щодо її відношення до комуністичної партії в Польщі і таких же комуністичних партій в СССР і сателітніх країнах і що вона, мовляв, стримить радше до конфронтації, як до співпраці з компартією і урядом.

Більше того, — говориться в коментарі „Правди", — вони (тобто профспілка) змагають до знищення соціялістичної системи в Польщі. Не зважаючи на те, що в коментарі не критикується безпосередньо першого секретаря ПОРП Станіслава Каню, політичні спостерігачі вважають, що вже саме розчарування лідерів СССР політикою Варшави говорить само за себе.

Коментатор у „Правді" пише, що „ситуацію у якій робітнича профспілка перетворилася в інструмент для підірвання державної системи, не толерувала б жадна держава". Посередньо совєтська газета закидає Кані, що проповідування ним змін і лібералізації системи є головними причинами лиха. Кореспонденти звертають при тому увагу, що прізвище Кані совєтська преса не згадувала вже кілька тижнів, хоч інші прізвища, зокрема прем'єр-міністра Войцеха Ярузельського і консервативного члена компартії Стефана Ольшовського згадується при кожній нагоді. Дипломати у Варшаві однак кажуть, що совєти ледве у теперішній ситуації вимагатимуть осунення Кані зі становища першого секретаря ПОРП, хоч ці дипломати також звертають увагу, що совєтський заклик до „зламання хребта" вільній профспілці є найбільш вимовний.

„Виступ контрреволюційних елементів проти польського народу, не є тільки їхньою власною аферою", — пише „Правда" сугуруючи, щоб проблемою Польщі ближче поцікавилися всі інші комуністичні, чи як в оригіналі написано „соціялістичні країни".

Ціль „Солідарности", — каже совєтський коментатор, — є очевидною. Профспілка хоче спочатку перехопити контролю над парляментом, засобами масової інформації, виховною системою і урядом. „Правда" при тому пригадує, що делеґати в Ґданьску домагалися відтягнення Польщі з Варшавського Пакту і критикували не тільки економічну, але також політичну систему в „сусідніх країнах".

Досі у своїй пропаґандивній кампанії „Правда" й інші часописи не зачіпали Римо-Католицької Церкви в Польщі. „Алєксєй Петров" і тут зробив „вийняток" і заявив, що „крім підтримки зі Заходу польські контрреволюціонери дістають моральну заохоту від церковних чинників".

Західні спостерігачі думають, що Каня матиме чималі клопоти на засіданні ЦК ПОРП заповідженому на кінець цього тижня.

В листопаді відбудеться XIX Конґрес СУСТА

Ню Йорк, Н. Й. — Інформаційний листок „Призм", орган Союзу Українських Студентських Товариств Америки повідомляє, що Крайова Управа вирішила відбути XIX конгрес СУСТА у п'ятницю, суботу й неділю, 20-го, 21-го і 22-го листопада ц.р. на культурно-відпочинковій Оселі Українського Народного Союзу Союзівці.

У програмі передбачено: товариське прийняття (у п'ятницю), пленарні сесії, дискусії над проблемами студентства, бенкет і забава (грає оркестра „Водограй"). Докладна програма конгресу буде розіслана клюбам, опублікована в українській пресі і в „Призмі" напередодні з'їзду. Управа пригадує при тому, що, згідно зі статутом, українські студентські клюби мають право вислати одного делеґата на кожних 10 зареєстрованих членів, списки яких вони подадуть Управі до 31-го жовтня. У справі дальших інформацій слід писати на адресу: Ronya Stojko -Lozynskyj, 69 East 7th St., Apt. 4A, New York, N. Y. 10003.

Зростає варварство боротьби в Північній Ірляндії

Белфаст, Північна Ірляндія. — Цілий ряд збройних акцій ірляндських сепаратистів у провінції Олстер, Північна Ірляндія, викликували глибокі моральні застереження.

Вбивства ні в чому не винних людей, в тому не раз жінок і дітей, брутальне вбивство англійського героя Другої світової війни старенького князя Мавнбаттена, нерозбірливе бомблення публічних льокалів, де знаходяться різні люди, є формами брутального тероризму, який в першу чергу дає свідоцтво морального упадку терористів, а відтак наносить їм найбільші шкоди в публічній опінії.

Одначе мабуть досі ще не осягнено морального дна тієї боротьби, бо останньо мають місце дальші варварські випадки. Наприклад, тут до хати католицької родини вдерлися три замасковані осібняки, які вбили голову родини, батька трьох малих дітей, в моменті, коли він приглядався телебаченню. Вбивники не подали причини вбивства.

В місцевості Лимавейді, недалеко Лондодеррі, невідомі злочинці підложили бомбу під католицьку церкву. Вибух бомби, яка важила принаймні 100 фунтів, не лише спричинив великі знищення в ній, але також пошкодив протестантську церкву з другого боку вулиці.

В Америці

НЕДБАЛА КОНТРОЛЯ ЕКСПОРТУ ТОВАРІВ ІЗ З'єднаних Стейтів Америки довела до того, що несовісні підприємці почали експортувати заборонені товари до комуністичних держав і держав Середнього Сходу, включно з Лівією. Деякі речники Адміністрації, які не бажали бути названими заявили, що скорочення числа інспекторів і брак фондів на розбудову провірочних урядів, зумовили зріст нелеґального чи чорного ринку, у висліді чого численні підприємства розпочали, без узгіднення з Урядом, вивозити модерні компютори й інші новочасні вироби до ворожих до ЗСА країн.

АМБАСАДОР З'ЄДНАНИХ СТЕЙТІВ АМЕРИКИ до Об'єднаних Націй Джін Киркпатрик, приватно запитувала делеґації біля 40 країн, щоб вони вияснили їхнє стримання, або навіть вороже наставлення до Америки і її теперішньої політики. У листі скерованому до представників урядів держав третього світу, які зараховують себе до бльоку невтральних держав, амбасадор Киркпатрик вияснює становище Адміністрації президента Роналда Реґена до багатьох проблем міжнародної політики і просить представників згаданих держав пояснити, дипломатичним шляхом, чи публічно їхнє становище. На розіслані листи амбасада ЗСА отримала багато листів, у яких є конкретні, або виминаючі відповіді. Американське предсравництво не публікуватиме цих справ, щоб не пошкодити корисній акції амбасадора Киркпатрик на форумі ОН.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН ПЛЯНУЄ ВИСЛАТИ до Конґресу листа із запевненням, що Уряд не розпічне висилки радарних літаків типу АВАКС до Савдійської Арабії аж до часу поки ця держава не погодиться на декілька передумов ЗСА тісно пов'язаних з доставою літаків й іншої модерної зброї для цієї арабської країни. Сенатор Леррі Пресслер, республіканець з Південної Дакоти, який зустрічався і розмовляв з президентом про цю справу, заявив, що Реґен надішле такого листа незабаром. Вміжчасі колишній президент Джіммі Картер закликав законодавців схвалити закон про доставу літаків Савдійській Арабії, але критикував інші політичні потягнення теперішнього Уряду.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА Реґена плянує в скорому часі передати частину повновластей за соціяльні програми стейтам, зокрема шпитальну програму Медікейд і розподіл харчових купонів для бідного прошарку населення. Як відомо, Уряд зарядив, що починаючи від 1-го січня 1982 року особи, які отримують харчові купони мусітимуть виказатись документом з фотознімкою, щоб таким чином оминути надужить, які часто траплялися від самого початку дії цієї програми. Дуже часто траплялося так, що власники купонів, зараз таки по отримуванні зголошували до соціяльного уряду згубу своїх книжечок і отримували інші. Тим часом вони попередні книжечки перепродували іншим особам за нижчу від ціни харчів суму. Харчові купони отримували досі біля трьох мільйонів родин і понад сім мільйонів самітніх громадян.

ЕПАРХІЯ СТЕМФОРДУ ДОСТОЙНО ВІДЗНАЧИЛА 25-РІЧЧЯ ІСНУВАННЯ

Стемфорд, Конн. (В.Д.) — Неділя, 11-го жовтня 1981 року, залишиться історичним днем в анналах Української Католицької Епархії Стемфорду та Української Католицької Церкви в Америці взагалі.

В цьому дні відзначено 25-річчя заснування Епархії 20-го липня 1956 року, коли Українську Католицьку Епархію Філядельфії поділено, щоб створити другу Епархію у Стемфорді, яка обняла стейти Ню Йорку й Нової Англії.

Першими Епископами в Стемфорді були пізніщі два Митрополити, а саме Митрополит Амврозій Сенишин і Митрополит Йосиф Шмондюк, а третім Митрополитом став Владика Василь Лостен.

Українська Стемфордська Епархія має тепер 53 парохії, чотири місійні станиці і 103 монаших і світських священиків. Епархія нараховує понад 90,000 українських католицьких вірних.

Врочистості відзначення звеличав своєю присутністю Кардинал Владислав Рубін, префект Священної Конґреґації для Східніх Церков в Римі, який заступав Папу Івана Павла II.

Архиєрейська Служба Божа

Врочистості торжества почалися Архиєрейською Службою Божою в римо-католицькій церкві св. Марії, яку відслужив Владика Василь Лостен в присутності Кардинала Рубіна; Джана Кардинала Крола, архиєпископа римо-католицької архиепархії Філядельфії і Владики Мирослава Любачівського, коадьютора і Архиєпископа Львова.

Владики біля престолу після Архиєрейської Служби Божої

На Архиєрейській ЛІтургії були присутні ще такі архиєпископи і єпископи: Митрополит Максим Германюк (Вінніпеґ), Митрополит Стефан Коціско (Піттсбурґ); Владика Джозеф Тавіл, мелхітський архиепископ: Владика Ніль Саварин (Саскатун); Єпископ Волтер Киртис (Бріджпорт); Владика М.Дудик (Пассейк); Владика Димитрій Ґрещук (Едмонтон); Владика Іннокентій Лотоцький (Чікаґо) і Єпископ-номінат Роберт М.Москаль (Філядельфія).

Співцелебрантами під час Літургії були: о.митрат Еміль Манастирський, генеральний вікарій Епархії, о. Патрикій Пащак, протоігумен Отців Василіянів в Америці, о. Василь Шотт, протоігумен Оців Францісканів. А майстрами церемоній були: о.шамб. Петро Скрінковський, канцлер Стемфордської Епархії і о. шамб. Джан Сквіллер, ректор Семінарії св.Василія Великого і о. шамб. Петро Федорчук, декан Нюйоркського деканату.

Під час Архиєрейської Літургії співав ад гок зібраний хор під дириґентурою проф. Олександра Пришляка, дириґента церковного хору „Діброва" при українській католицькій парохії св. Михаїла в Гартфорді.

Серед багатьох представників громадських організацій були головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис і головний касир Уляна Дячук.

У своїй проповіді, яку він виголосив в українській і ан-

(Продовження на ст. 3)

У світі

КОРОЛЬ ГАССАН II З МАРОККО ПОВІДОМИВ, що в часі великого бою у пустелі між марокканськими і підтримуваними Альжирією партизанами Полісаріо, партизани за допомогою совєтських ракет зістрілили два марокканські літаки. Король у своєму листі до голів держав у світі повідомив, що зістрілений американського виробу літак Геркулес С-130 був на висоті 18,000 стіп, а французького виробу Міраж був на висоті 30,000 стіп. Король Гассан II поінформував, що партизани прийшли в бойовому порядку та з усім вирядом з республіки Мавританія та великою силою напали на місто й гарнізон Ґуельта Земмур. Після отримання вістки про цей напад парлямент Марокко зібрався на надзвичайну сесію, на якій обговорювано, як поступати далі. Більшість членів парляменту була тієї думки, що цей напад не слід залишати від відповіді та що відповідь мусить бути рішуча.

ДВА РОКИ ПРОВІВ У ТЮРМІ В ЧИКАҐО арабський терорист Зіяд Абу Еаін, який прибув до ЗСА після виконання бомбового атентату в Ізраїлі, в якому загинуло двоє дітей, а 36 осіб було поранено. Чому саме він прибув до ЗСА, невідомо. Але тут його викрито, й ізраїльські судові чинники доставили речові докази його вини. Нижчий суд в ЗСА погодився видати його ізраїльським судовим органам, а тепер Найвищий суд ЗСА це рішення потвердив. І тому, якщо не зайдуть непередбачені перешкоди, Зіяд Абу Еаін буде виданий представникам ізраїльської влади.

ПІСЛЯ ВІДВІДИН САВДІЙСЬКОЇ АРАБІЇ колишній президент Ричард Ніксон прибув до Йорданії. У Савдійській Арабії він мав дві зустрічі з керівними діячами державного життя на чолі з королем Халідом, якому він вручив особистий лист від президента Роналда Реґена. Зміст того листа дотепер не опублікований, і загально вважають, що в ньому були порушені важливі політичні питання сучасности. В столиці Йорданії, Аммані, Ніксон відбув зустріч із королем Гуссейном і, як подають йорданські джерела, обговорював з ним „справедливу й тривалу розв'язку палестинської проблеми". З огляду на те, що зустріч з королем Гуссейном, так як і зустріч з королем Халідом, були скваліфіковані як приватні в обидвох випадках, не буде ніяких комунікатів про їх перебіг і наслідки.

АРАБСЬКІ СТУДЕНТИ В МІСТАХ НА ПРАВОМУ березі Йордану звернулися до ізраїльського уряду з проханням, щоб їм дозволити влаштувати символічний похорон Маєда Абу Шарара, керівника інформаційної служби ПВО. Шарар загинув від бомби в Римі минулого тижня. Слідство дотепер не виявило, хто підкинув ту думку, але існують дуже поважні докази, що Шарар упав жертвою внутрішніх порахунків палестинських арабів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Ніхто не диктуватиме нам нашої політики..."

На пресовій конференції президента Роналда Реґена, яку він перевів у середу, 1-го жовтня ц. р., було чимало цікавих моментів. Цікаво було, наприклад, коли він, заінтерпельований щодо найбільшого тягару, який його економічна політика накладає на чорне суспільство в Америці, вийняв з кишені і відчитав листа одного негритянського юнака, який солідаризується з політикою Президента, бо ця політика ґарантує чорним кращу майбутність. Цікаво було також почути коротку заяву Президента, коли його запитали, чи не боїться він, що продані Савдійській Арабії так звані шпигунські літаки з найбільш прецизійним і строго засекреченим радарним вирядом дістануться в руки ворогів, так само, як це сталося з арсеналом зброї, що її ЗСА продали Іранові за володіння шаха. Реґен відповів коротко: „Савдійська Арабія ніколи не стане другим Іраном".

Але, мабуть, найповажнішою державно-політичною заявою президента було ствердження: „Ніхто не буде нам диктувати нашої політики". Президент не назвав нікого по-імені, кого він тут має на увазі, що старається диктувати Америці її закордонну політику, але всі знають і розуміють, про кого тут мова. Це мова на адресу союзників Америки, однаково зі Західньої Европи, як і Пекіну та Ізраїля. Британія з її прем'єром Марґарет Тачер переживає страшну господарську кризу плюс насправжню громадянську війну в Ірляндії, — Франція дістала соціялістичного президента Міттерана, який зайнятий реалізуванням програми націоналізації банків та головних засобів продукції, — Західня Німеччина тісно пов'язала свою торговельну політику зі Совєтським Союзом і потурає пацифістичним настроям, що наросли на підґрунті великого добробуту. Всі ці три західні союзники Америки в Атлантійському бльоці (НАТО) наполягають на президента Реґена, щоби він переговорював із Совєтським Союзом, залишив масове дозброєння та привернув завмерлий „детант". Уряд Реґена у принципі не виключає переговорів з СССР на тему зброєння і роззброєння, але не квапиться до тих безплідних розмов, бажаючи спершу дістати найкращу базу для таких розмов — у постаті нової сильної зброї.

Комуністичний Китай і З'єднані Стейти наблизились від часу президентури Ричарда Ніксона, зрозумівши спільний інтерес у спільному фронті проти Совєтського Союзу. Але Пекін страшенно чулий на пункті Тайвану — з тамошнім осідком вільного екзильного китайського уряду. Тим часом ЗСА мають і формальне і моральне зобов'язання супроти Вільного Китаю на Тайвані, щоби не допустити до насильного приєднання його до китайського суходільного материка.

Знову ж Ізраїль бачить тільки себе на Близькому Сході і вважає, що ЗСА „мусить" дбати за його державну незалежність та боронити проти ворожого арабського світу, підтримуваного Совєтським Союзом. Тому уряд ізраїльського прем'єра Менахема Беґіна намагається впливати на політику Реґена і безпосередньо і посередньо, почерез впливову жидівську громаду в ЗСА та її покровителів в Конґресі. Американські громадяни мають право, ба навіть обов'язок впливати на політику Уряду, бо американський Уряд є Урядом народу, з народу і для народу. Це стосується також американських громадян українського роду, які тямлять, що Шевченко прагнув для України „праведного закону Вашінґтона" і великий жаль, що українські впливи у Вашінґтоні — мінімальні. Ввесь вільний світ і всі вільні народи світу вбачають у З'єднаних Стейтах свого лідера і ґаранта свободи. Але президент Роналд Реґен має стовідсоткову рацію, коли стверджує, що тільки обраний американським народом Президент і його найближчі дорадники разом із Конґресом мають єдине і виключне право формулювати політику цієї країни, згідно з її інтересами, прислухуючися до голосу тих власних громадян, які покликали до Білого Дому і до Капітолю їхніх мешканців.

Пресова Конференція Президента, як також його заява про рішення таки приступити до продукції 100 багатоядрових найпотужніших ракет типу „МХ" та суперсонічного бомбардувальника типу „Б-1", як теж виступ у Сенаті державного секретаря Александра Гейґа в обороні продажу Савдійській Арабії літаків типу АВАКС стали ще одним наявним доказом, що в Америці існує тепер Уряд наставлений вести з цілою рішучістю паралельну місію: санації економіки, що захворіла через життя „понад стан" і скріплення збройної сили, яку Москва, коштом життєвого рівня своїх громадян, зіштовхнула на друге місце. Реальний успіх цієї подвійної місії — ще в майбутньому. Але сам факт, що Уряд вступив на цей шлях, започаткував і моральне оновлення американського суспільства.

М. Платковський

ЧИ ДІЄ ПОЛЬСЬКА „БАЦИЛЯ"?

II

А на Мадярщині чи Чехо-Словаччині йшлося теж про справи національні може в більшій мірі, ніж про „соціялізм з людським обличчям". Правда, в Мадярщині і в Чехо-Словаччині перебувають тепер совєтські війська, але ж вони перебувають і в Польщі.

Існує багато спроб пояснити, чому польська „бациля" чи польський приклад не йдуть поза кордони Польщі. Дехто твердить, що як мадяри так і чехи із словаками, мають такі болісні спогади з років свого „бунту" проти Москви, що не відважуються знову повторити те, що дало їм тільки прикре розчарування, бож Захід не прийшов їм з ніякою допомогою. А тепер же, мовляв, над Польщею теж висить загроза московської інтервенції, а тому ліпше „вичекати". Дехто також твердить, що ні в Мадярщині, ні в Чехо-Словаччині, після поразок у минулому, немає тепер таких сил, які могли б повести за собою мільйонові маси.

Осамітнена Польща

Недавно на Заході преса подала, ніби в Україні, недалеко Києва і в самому Києві, відбулися робітничі страйки. Але ці відомості досить скупі і не дають підстави говорити про якийсь масовий рух в Україні. Це, може, і зрозуміло, що Україна не може швидко реаґувати на події в Польщі: Україна не має ані свого війська, ані поліції, ані добре зорганізованої верстви інтелігенції. І тому „ланцюгова реакція" мала б проявити себе швидше в сателітних країнах, щоб потім, можливо, перекинутися в Україну й до інших неросійських республік СССР. Але факт залишається таким, яким він є: покищо, і то вже протягом року, революційні події відбуваються лише в Польщі, яка може почувати себе осамітненою серед інших народів, що знаходяться в такому самому стані, як і вона.

Та якщо є різні причини, які унеможливлюють в цьому моменті поширення польських подій поза межі Польщі, то тим більше солідарність і моральну підтримку для Польщі і її робітництва мусять виявити вихідці з різних країн, поневолених Москвою. Це в першу чергу мало б відноситися до українців. В першу чергу тому, що ми є сусідами Польщі і ми є найбільшим неросійським народом в СССР, а значить від нашої постави залежить багато, може навіть залежить те, чи переможе нинішній національний рух в Польщі, чи згине під ударом наступного московського наїзду.

Українська преса у вільному світі пише багато про сучасні події в Польщі і пише, зрозуміло, з симпатією до поляків. Інакше й бути не може, бож сьогодні Польща притягає до себе увагу цілого світу, як і симпатії щораз ширших мас світового суспільства. В обороні Польщі і з осудженням Москви у цьому питанні виступили теж офіційні чинники червоного Китаю.

Чи не могли б ми і чи не повинні б?

Але чи не могли б і чи не повинні б — у власному інтересі, бож треба і нашу справу поставити на міжнародну арену — ми, українці, проявити більше активности в справі сучасних подій у Польщі? Чи не могли б ми влаштувати якісь маніфестації солідарности з Польщею? Чи не могли б наші центральні організації, як СКВУ, УККА, КУК тощо виступити із заявами солідарности з революційним рухом в Польщі? Бож з такими заявами виступають вже різні міжнародні і інші організації у державах вільного світу.

Хтось може сказати, що на перешкоді українських виступів солідарности з Польщею стоять неупорядковані українсько-польські відносини, зокрема претенсії на західні українські землі, що їх ще висувають деякі польські кола. Але з другого боку серед українців є поширений погляд — не раз висловлюваний на сторінках української преси різних політичних відтинків — про потребу нашого домовлення з поляками, щоб спільними силами боротися проти нашого спільного ворога — Москви. Чому ж тоді не використати нинішнього моменту? Бо напевно поляки не забули б нам нашого „жесту", якби ми в тяжкий для поляків час виявили до них наші симпатії.

Варто звернути увагу на ще один, на нашу думку, неґативний факт, що можна зауважити серед українців. Це дійсно загальний погляд серед українців, що з поляками треба таки домовитися. Але якщо в цій справі зроблено якийсь позитивний крок, то його замовчується. І то, на жаль, замовчується, мабуть, тому, що цей крок зробили, мовляв, не ми, а хтось інший з українських політичних чинників, а тому не треба цієї справи занадто висувати, щоб не „вивищити" таким чином політичного противника. Маємо такий приклад: в листопаді 1979 року екзильні уряди Річипосполитої Польської і Української Народної Республіки оголосили спільну Українсько-Польську Декларацію, в якій, поміж іншим, сказано, що незалежна українська держава лежить в інтересах Польщі (розуміється, і навпаки). Отже, в той час, як про Польщу пише преса цілого світу, заява польського екзильно-

Дора Рак

ПРО ФІЛОСОФА І ЛЮДИНУ

Цікаво було читати уривок з життя Григора Маланчука, що його для радіопередачі опрацювала Надія Хмара-Олійник, бібліотекарка МекҐільського університету в Монтреалі (Життєвий подвиг українського вченого", „Свобода" ч. 181, 25-го вересня, 1981 року) Життєпис, одначе, неповний, є деякі неточності і помилкові висновки, а найважливіше, що про наукову творчість Г. Маланчука та його наукові праці згадано побіжно, немов справді його всім „життєвим подвигом" було призбирання великої збірки книжок, яку закупив цей канадський університет.

Пишучи про Григора Маланчука, варто було використати також інші джерела, крім споминів чужинців, чи то українські друковані чи усні інформації його українських приятелів, а передусім доволі обширну біографію Г. Маланчука Андрія Гайдамахи, поміщену в виданні „Mitteilung Nr. 16 „Arbeits- und Foerderungsgemeinshaft der Ukrainishen Wissenchaften e. V. München 1979 (кілька помилок, мабуть, переочено при коректі).

Підставову джерельну інформацію можна знайти в данськім біографічнім словнику („Кракс синя книжка") на сторінці 709, де написано: „ Маланчук Григор, д-р філософії, уроджений 9-го вересня 1919 року в Гарбузові, Золочів, Україна; син селянина Івана Маланчука (помер 1919 року і його жінки Марії уродженої Лобур (померла 1919 року). Студент гімназії в Тернополі, Україна 1923. Студіює у Берлінськім університеті; маґістер філософії і психології, 1934 рік, ступінь доктора — 1934 рік. Від 1934 року поселився на постійно в Данії, студіює в університеті Копенгаґену теологію і філософію (Сорен Кіркеґард). Данський громадянин від 1950 року. Асистент в університеті Копенгаґену для слов'янської філології (української) в 1951-62 роках. У 1962-65 роках університетський адьюнкт, спеціяльно для Сорена Кіркеґарда. Інструктор чужинецьких стипендистів, у 1966-76 роках стипендіят для дослідчих студій. Від 1956 року член управи Товариства Сорена Кіркеґарда. Він написав: „Впровадження в творчість Сорена Кіркеґарда" (1953 рік), переклади на мови: голляндську, 1960 рік, портуґальську/бразильську, 1961 рік, англійську/американську, 1963 рік, японську, 1976 рік; „Діялектика і екзистенція у Сорена Кіркеґарда" — 1967 рік, англійський переклад в ЗСА — 1971 рік; „Проблема свободи в Кіркеґарда розумінні страху" — 1971 рік; „Контроверсійний Кіркеґард" — 1976 рік; „Від індивідуального до одиничного" (Fra Individ til den Enkelte), „Проблеми довкруги свободи і етики у Сорена Кіркеґарда"(1978). Видавав і коментував записки Кіркеґарда. Різні спеціяльні статті про Кіркеґарда є в перекладі на такі мови, як:англійська, французька, німецька і японська. Співробітник при опрацьовуванні журналів (денників) і паперів Сорена Кіркеґарда, що їх перекладали і видавали Г. В. Гонґ і Е. Г. Гонґ, накладом університету Індіяна, ЗСА, томи I — VII (1967-77). Одержав дар з фонду Авґустінус, 1959 рік і від ҐЕЦ Ґадс фонду, 1965 рік. Адреса: Стенаґервей 15, 2,900 Гелеруб".

Стільки в енциклопедії про Григора Маланчука. Інформація є з 1978 року, коротко перед його смертю 20-го серпня 1978 року. Похований 26-го серпня в Копенгаґені на цвинтарі Вестре Кіркеґард, 6/9, ч. 49. Могилою опікується його довголітня секретарка Ґрете К'єр та Петро Балицький. Він і супроводив на цвинтар групу українок-членок делеґації Світової Федерації Українських Жіночих організацій (СФУЖО) на світову жіночу конференцію в Копенгаґені в липні 1980 року, які хотіли віддати пошану українському вченому.

Ця делеґація ще й в інший спосіб відзначила пам'ять Григора Маланчука, передаючи до бібліотеки університету Копенгаґену Енциклопедію України (двотомову в англійській мові), дар Українського Народного Союзу („Свобода" з 21-го серпня, 1980рік). В університетській бібліотеці і також в Королівській Бібліотеці, де в городі є статуя Сорена Кіркеґарда, є всі твори Маланчука. Можливо тепер в соціялістичній Данії ім'я Сорена Кіркеґарда — не таке то популярне, все ж у книгарні при Фйольстраде, недалеко університету, на площі старанно укладені всі твори цього християнського філософа, а поруч і книги його інтерпретатора Григора Маланчука; їхні імена, — сказав ввічливий книгар, — назавжди пов'язані спільною славою.

Призначення привело Г. Маланчука до Данії, коли то студіюючи в Берліні, тяжко захворів; завдяки студентській допомоговій організації його вислано на лікування і відпочинок до гуманних данців, що й започаткувало тривалу приязнь і їхню допомогу на довгі роки, поки влаштувався на постійно на Копенгаґенськім університеті. Як науковець Маланчук стояв осторонь від українських наукових кіл, вглибившися в світ думання данського філософа. Поза періодом викладача української мови при катедрі слов'янської

Іванна Савицька

"Meine liebe Mutter..."

Саме тепер, коли на сторінках преси ведеться дискусія: їхати чи не їхати нашій молоді на Україну вивчати українську мову, пригадалась мені одна подія, яка може в дечому пригодитися у розв'язці отого контроверсійного питання.

З прикрістю мусимо признатися, що силою різних обставин наша молодь (за малим виїмком) не знає української мови, бо мова, якою говорять наші підлітки чи студенти, повна англійських слів, злих наголосів, мова скупа, перекручена, спотворена.

Причин для цього багато і ми їх знаємо, не усвідомлюємо тільки одного, що коли б в Америці Уряд заборонив говорити й писати українською мовою, тоді засекречені україномовознавчі школи, підпільні видання, тайні самоосвітні гуртки працювали б в кожній місцевості.

Тим часом ситуація така, що нам ніхто не боронить, тільки ми всі, без виїмку, батьки, бабуні, дідусі, вчителі, виховники, духовенство, професура й громадські організації не прикладаємо як слід до цього уваги, щоб наші рідні діти вивчали рідну мову, — одні з байдужости, другі, — з нерозуміння суті й конечности справи, треті — із-за браку часу, а вже найгірше, — коли українська мова — в чийомусь понятті — непотрібна, і заважає у вивченні інших мов.

Отож треба щось радити, щось робити, бо людина, яка не знає, і не хоче навчитись рідної мови, є своєрідним дивоглядом у кожній нації — своїй і чужій.

Ділюсь досвідом, бо життя вчить, і треба з науки користати, добро засвоювати, зло — відкидати, бо в Америці попри зло — є багато корисних речей, які варто наслідувати й нам.

У місцевості Мідлбері, Вермонт, є школа мов (німецька, французька, еспанська й російська), точніше кажучи, — не одна, а цілий комплекс будинків-шкіл з інтернатами, відгороджених від себе відстанню і мурами.

Кожне забудування, призначене на вивчення іншої мови, а студенти, навіть брати, які студіюють різні мови, не комунікуються зі собою.

Навчання відбувається вліті (два місяці), і студент при вступі до школи підписує гейби заяву, чи присягу, що не промовить одного слова в іншій мові, як тільки в тій, яку студіює.

В таку то школу німецької мови я віддала сина вліті в 1959-1960 роках.

Всі виклади — виключно по-німецьки, розмова з колеґами — тільки по-німецьки, (або „на міґи") бібліотека, всі книжки, газети, журнали тільки німецькі. Телевізор мовчав. Спорт під німецькою командою, фільми — тільки німецькі.

Вся обслуга — німецька, кухар, кельнерки — німці.

Публічних телефонів не було, в наглих випадках студент дзвонив з канцелярії директора, річ ясна, німецькою мовою.

Учні думали по-німецьки, бо два місяці такої „військової" заправи давали прекрасні висліди.

Одного дня листоноша приніс листа, а в ньому стояло написано: Meine liebe Mutter ! Ich bin gesund, і т. д.

І сьогодні, коли на колонках газет ведуться палкі дискусії — посилати, чи не посилати дітей у світ навчатися рідної мови, заходить думка, — невже немає у нас амбітних, чесних і характерних молодих людей, які вміли б пошанувати слово-присягу? Невже немає педагогів, які теж не промовили б іншого слова, як тільки і виключно в рідній мові. Невже немає можливостей створити такі умови, щоб хоч одна учбова інституція в діяспорі зуміла наслідувати школу в Мідлбері.

Тоді наші батьки не отримували б листів: Гай Мам, і гай Пап, а може діждалися б навіть таких призабутих вже слів:

Найдорожчі Батьки!

МІЖ ДВОМА КАНДИДАТАМИ НА ГУБЕРНАТОРА в стейті Ню Джерзі республіканцем Томасом Г. Кейном і демократом Джеймсом Флоріо відбулась публічна дебата. Республіканський кандидат закинув демократичній адміністрації в Трентоні і особисто теперішньому губернаторові Бренданові Бирнові, що вони були відповідальні за занепад малих торговельних підприємств і погіршення загальної економічної ситуації в стейті. Демократичний кандидат натомість заявив, що черговим завданням нового ґубернатора буде боротьба з убогістю, яка напевно постане у зв'язку з обмеженням допомоги федерального Уряду для стейтів і економічною програмою Адміністрації президента Роналда Реґена.

АМЕРИКАНСЬКІ та гондураські повітряні та морські відділи беруть участь у спільних маневрах на Караїбському морю. Нікараґуа намагалася зірвати ці маневри й вислала до Гондурасу спеціяльну делеґацію з майже ультимативною вимогою припинити маневри, бо Нікараґуа почувається ними загрожена. На протест уряд Гондурасу дав відмовну відповідь і заявив, що це не тільки суверенне право Гондурасу влаштовувати такі маневри, але вони також конче потрібні з огляду на конкретну потребу, а саме захист територіяльних вод Гондурасу і його території перед чужими кораблями й літаками, які нелеґально їх нарушують.

Проф. д-р Микола Чировський

„РЕҐЕНОМІКА"

III

Одну родину в Америці коштує біля 1,800 долярів притримування усіх законів. Одна хата в Америці коштує 19 відсотків більше через надмір державних розпорядків. З цієї самої причини кожне новозакуплене авто коштує понад 700 долярів більше, як воно коштувало б без надмірних державних приписів, стандартів і розпорядків. Реґен за всяку ціну намагається ці закони, приписи і стандарти зменшити, щоб підприємство могло легше „дихати", щоб його витрати зредукувалися і тим самим видатність піднеслася.

За останніх десяти років, в 1970-их роках, різні закони і зарядження в жахливий спосіб були помножилися, тобто: У ділянці чистоти повітря, чистоти води, впорядкування довкілля, безпеки продукту і споживання, підбиваючи інфляцію вгору. Уряд президента Реґена всі ці заходи полегшує, сподіваючися, що індивідуальне підприємство могло б тоді сконцентруватися на виробництві і його продуктивності. Це розуміється є теоретичним сподіванням. Чи поодинокі підприємства і індустрія використають добру інтенцію Уряду, і дійсно спрямують свої зусилля в цьому напрямі, покаже щойно будуччина.

Зменшування федеральних видатків, а потім і стейтових, що йшло б наступно, в напрямі збалянсування бюджету, є черговою метою нової політики „подачі", „саплай сайд економікс".

Попросту ставало неможливим оплачувати величезний державний апарат і фінансувати різні „добродійні" програми по лінії велферизму, харчові купони, лікарську допомогу потребуючим (велфер) і т. д. Тим більше, що дуже ліберальний підхід до переводження цих „добродійних" програм приводив до неймовірних надужить урядовців, тих, хто допомогу отримував, лікарів, аптекарів та інших. Видатки росли у висліді злочинних надужить і замість це прикоротити, демократичний Уряд тільки збільшував оподаткування. У висліді росла деморалізація типова для добродійної держави або велфер стейту, яка упривілейовувала непродуктивний сектор коштом продуктивного і працюючого населення.

Президент Реґен оцінював втрати Уряду у висліді неполадок у державних аґенціях, витрати часу урядовців, невистачального контролю, розбазарювання фондів, шахрайства, і крадежу на 60 біль. долярів річно і тому, щоб зробити хоч початок для відповідального витрачування громадського гроша і скорочення надужить, през. Реґен дуже енерґійно перевів першу „рунду" редукцій, не зважаючи на розпачливий спротив демократів, а тепер приготовляється на другу „рунду" — редукцій в бюджеті, щоб за три роки його збалянсувати і спинити ріст федерального дефіциту, який протягом десятків років дуже ліберального видаткування привів до згаданого одного трильйона федерального заборгування. Немає ніякого сумніву, що таке дефіцитне видаткування жахливо збільшує інфляцію і підносить відсоткову стопу. Уряд президента Реґена хоче ту невідповідальну тенденцію категорично стримати і повернутись до застосування засобів протидій „стаґфляції", тобто інфляції у сполуці із економічною стаґнацією, тобто господарським застоєм.

Консервативні економісти вже тридцять років тому звертали увагу, що ліберально-кейнсіянське дефіцитне видаткування мусить скорше чи пізніше привести до господарської катастрофи. А Реґен до катастрофи не хоче допустити. В рамках його редукцій є і ліквідація двох федеральних департаментів, — шкільництва реґулюють стейти, а проблеми і завдання енерґетики можуть розв'язувати інші приватні аґенції. І в цьому випадку Реґен натрапляє на спротив, хоч і те заощадження федеральних видатків є основною метою.

З другого боку новий Уряд збільшив видатки на оборону країни в наявності аґресивности Совєтського Союзу на цілому ґльобі. Розуміється, що всілякі пацифісти і рожевого забарвлення ліберали зараз таки стали атакувати цей оборонний плян, як інфляційний. Збільшення видатків на оборону є обґрунтований — політично і мілітарно, при чому Уряд стверджував, що цю конечність сфінансується збільшеною продуктивністю у висліді всіх інших міроприйнять.

Проблема соціяльного забезпечення тут найбільше трудна. Уряд през. Реґена хотів би зреформувати соціяльне забезпечення, яке на далеку мету може завалитися. Коли введено його в 1935 році, в ЗСА було тільки один і півмільйона осіб, що мали з нього користати. Відносно малий податок підприємця і затрудненого мав фінансувати це добродійне влаштування. Але сьогодні справа мається цілком інакше. Незабаром буде в Америці понад 20 мільйонів старших і видатки на пенсії переростуть зібрані фонди. Соціяльне забезпечення банкрутувало вже в 1977-78 роках. Тоді то колосально піднесено податок на нього, щоб рятувати ситуацію.

Цікаво тут підкреслити, що податок на соціяльне забезпечення, будучи релятивно залежним від висоти платні і заробітку, спричинив, беручи до уваги опінію нової економічної теорії, драматичне збільшення інфляції в 1978-79 роках аж до 20 відсотків на річній базі. Тому то і реформа є конечною. Як перший крок до цього було б стримання підвишок для пенсіонерів і пересунення відходу на пенсію із 65-ти на 68-ий або 70-ий рік життя. Це заощадило б багато гроша для забезпечення фонду і зміцнило б цілу інституцію фінансово. І це теж з різних причин противникам не подобається. Президента атакують, мовляв, за це, що він хоче оскорбити старших. Але тут важливішим є врятувати цілу інституцію дрібною жертвою сьогодні, але й на довгі роки, як нею ризикувати, мовляв, якось воно буде в майбутності.

Черговою причиною „стаґфляції", тобто стаґнації та інфляції є надто ліберальна грошова і кредитова політика попередніх демократичних урядів, яка і довела до ненормально високої відсоткової стопи — понад 20 відсотків. Відсоткова стопа, як ціна за кредити, росла з іншими цінами в час інфляції. Нова теорія „подачі" хоче скоротити і кількість гроша і кредити. Якщо всі попередні міроприйняття не поправлять положення і не стримають інфляції, новий Уряд є рішений повернутись до золотого монетарного стандарту, тобто дати золоте покриття долярові і в цей спосіб піднести цінність або вартість і зменшити його кількість.

(Продовження буде)

Епархія Стемфорду...

(Продовження зі стор. 1)

Промовляє кардинал Владислав Рубін.

Владика Стефан Сулик виголошує своє слово під час бенкету. Біля нього (зліва) кардинал Владислав Рубін і Владика Василь Лостен.

глійській мовах Владика Василь привітав численних духовних достойників і вірних, які вщерть заповнили римо-католицьку церкву св. Марії, та подякувавши усім за участь, сказав:

„Чи не огорнув би подив наших предків, якби вони побачили пречудовий розвиток Української Католицької Церкви в ЗСА, в країні, що була зразу чужинною та непривітною? В Господніх плянах, одначе, було, щоб наша Церква, тут перещеплена, процвітала, коли на рідних землях нині вона спливає кров'ю мучеників за віру, і хоча жорстоко переслідувана, одначе не скорена!"

Кардинал Рубін, якого представив Владика Василь, виголосив проповідь англійською мовою, висловивши признання українським еміґрантам за створення української католицької ієрархії.

Він твердив: „Направду Господь Бог охороняв і підтримував в особливий спосіб українську католицьку громаду за океаном. Немає найменшого сумніву, що створення еклезіястичної організації у Стемфорді представляло в історії пастирської опіки над українською еміґрантською громадою особливий здобуток, або краще, знак Божого благословення: винагорода за вірність прадідним духовим і культурним традиціям; благодарний дарунок від Бога як певного роду винагороду за жорстоке переслідування Української Католицької Церкви в рідному краї..." Свою проповідь закінчив Кардинал Рубін-українським: „На многая літа, Владико!"

При кінці своєї проповіді, Кардинал Рубін відчитав телеграму з Риму в українській мові, яка звучала:

„З нагоди 25-ліття Єпархії Стемфорду для українців, Вселенський Архиєрей Папа Іван Павло II, доцінюючи апостольську діяльність Преосвященного Владики Василя Лостена та ревну пастирську працю священиків і монахів як і допомогу сестер-монахинь, і світських апостолів, пересилає свій батьківський привіт і вислови справжньої радости з приводу такого наглядного росту і розквіту церковного життя і уділяє Преосвященному Владиці Василеві, всьому духовенству і монашеству та всім вірним своє Апостольське Благословення, як запоруку найбагатших Божих ласк і потіх."

Кардинал Агостіно Касаролі

Бенкети

В год. 6-й вечора відбулося два бенкети-вечері — один для ієрархів, священиків і представників національних і культурних організацій, а другий — для мирян, які могли залишитися у Стемфорді.

На першому бенкеті вся авдиторія Колеґії св. Василя була виповнена по береги. Отець шамб. Степан Чомко був господарем прийняття, який представив почесних гостей. Вступну молитву відмовив Митрополит Коціско.

Промовляючи коротко в українській і англійській мовах, Митрополит Степан Сулик привітав Кардинала Рубіна, запевнивши його про вірність і відданість Української Католицької Церкви Апостольській Столиці.

Архиєпископ - коадьютор Мирослав Любачівський передав привіт для Владики Лостена від Первоієрарха і Кардинала Йосифа Сліпого й згадав про своє перебування у Стемфорді в минулому.

Отець шамбелян Чомко, представивши Кардинала Рубіна, сказав, що він народився в селі Токах на Поділлі (Тернопільщина) та що його арештувала і заслала в Сибір совєтська поліція після окупації совєтською владою України. Щойно після заключення договору між Москвою і польським екзильним урядом ген. Сікорського, його звільнили і він виїхав до Бейруту, в Ливані, на дальші теологічні студії, які він закінчив в Римі, в Папському Григоріянському Інституті. В 1964 році його назначено титулярним єпископом Серти і помічником Кардинала Стефана Вишинського за кордоном. В 1967 році Папа Павло VI назначив його секретарем Світлого Синоду Єпископів а 30-го червня 1979 року Папа Іван Павло II найменував його кардиналом і назначив префектом Священної Конґреґації для Східніх Церков.

Промова Кардинала Рубіна

На бенкеті Кардинал виголосив промову в українській мові, в якій він виявив велике знання українського поселення в Америці. Він згадав про початки Української Католицької Церкви в Америці та безнастанний ріст цієї Церкви. Він закликав духовенство і вірних до жертвенної праці для Церкви, особливо тепер, коли український нарід приготовляється до відзначення 1000-річчя християнства в Україні, яке відбуватиметься в 1988 році.

Подякувавши зібраним за участь у відзначенні Ювілею Епархії, Владика Василь Лостен сказав:

„Моє серце нині є повне радости і вдячности для всіх! Сьогоднішній день такий чудовий, що перейшов усі мої сподівання. І воно інакше не могло бути. Ви мої улюблені священики, члени монаших чинів і вірні Стемфордської Епархії, заслуговуєте на вінець слави за нинішні святкування..

„Сьогодні духово з нами злучений є наш Глава і Отець нашої Церкви, Їх Блаженство Кардинал Кир Йосиф. І хоча він сам не міг прибути, то вислав свого представника в особі Високопреосвященного Архиєпископа коадьютора Любачівського. Високопреосвященний Владико Коадьюторе, прошу ласкаво передати Їх Блаженству нашу сердечну подяку за ласкавий привіт і прошу запевнити Їх Блаженство про наші постійні молитви в Їх намірені".

Владика Лостен повідомив про його плян створення 1,500,000-долярового фонду в підтримку української культури і національного життя, як теж для оплачування професорів і на стипендії для студентів.

Вечерю-бенкет закінчено молитвою Єпископа Волтера Киртиса та молитвою-гимном „Боже Великий..."

Подружжя Грабів домінувало в тенісовому турнірі КЛК

Фіналісти КЛК (зліва): Мирослава і Юрій Граби, Ірена Рожанковська, д-р Ярослав - Рожанковський, Константин Бень, Юрій і Віра Грабці.

Союзівка. — Всесторонні спортовці Мирослава і Юрій Граби здобули примати в групах жінок і чоловіків у внутрішньо-клюбовому тенісовому турнірі Карпатського Лещетарського Клюбу, який відбувся тут в суботу і неділю, 9-10-го жовтня, в рамках спільної зустрічі лікарів та інженерів нюйоркських відділів УЛТПА і ТУІА.

Цей 20-ий з черги турнір пройшов при чудовій осінній погоді і позначився він гарними успіхами тенісистів-сеньйорів, д-ра Ярослава Рожанковського і Константина Беня, які добились фіналів у групах чоловіків, перемагаючи в ранніх рундах на багато років молодших змагунів.

У фіналі групи чоловіків К. Бень не встоявся перед Ю. Грабом, 3-6, 3-6, який в цьому турнірі грав „як на бубнах", та закріпив за собою вперше примат КЛК, здобуваючи чашу д-ра Я. Рожанковського. У дорозі до фіналів Граб переміг Юрія Витановича, 6-0, 6-1, а у півфіналі Юрія Петрикевича у довгій трисетівці, 6-3, 6-7, 7-5. Бень елімінував Андрія Кизика, 6-0, 6-1, а відтак авансував до фіналів, коли Олександер Попович, вигравши першого сета 6-2, був змушений здатися з уваги на контузію коліна.

Д-р Рожанковський, виказуючи надзвичайно добру форму, виелімінував в групі переможених (де він стартував з уваги на спізнення) Юрія Барановського, 6-0, 7-6, а відтак Володимира Дзівака, 2-6, 7-6, 7-6, програючи щойно у фіналі проти Юрія Грабця 3-6, 4-6.

Дружини обидвох Юрків не поступились в нічому чоловікам. Мирослава Граб перемогла у фіналі в групі жінок 15-річну Наталку Курилко, 6-4, 6-7, 7-6, у майже тригодинному маратоні. У півфіналах цієї групи М. Граб елімінувала Міру Кизик, 6-4, 6-4, а Н. Курилко — Віру Грабець, 6-4, 6-7, 7-5. Але перейшовши до групи переможених Віра добилась перемоги над Мірою 6-4, 6-4.

Після фіналів в неділю по полудні нагороди фіналістам вручили Ірена Рожанковська, голова КЛК Ярослав Рубель, інж. Роман Ракочий, ст., і Зенон Снилик. Турнір перевели Р. Ракочий, ст., Я. Рубель і Ю. Петрикевич, а їм допомагав З. Снилик. Цими змаганнями закінчено цьогорічний тенісовий сезон на Союзівці.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖІММІ КАРТЕР, ЯКИЙ ПІСЛЯ приїзду з Єгипту, де він разом з іншими двома колишніми президентами — Джералдом Фордом і Ричардом Ніксоном брав участь у похоронах замордованого єгипетського президента Анвара ель-Садата зупинився у Вашінґтоні, де під час зустрічі з кореспондентами критикував політику теперішнього президента Роналда Реґена. Картер вважає, що американці вже починають собі усвідомлювати помилки республіканців, а зокрема великі обіцянки Реґена в ділянці економії, яку, на думку Картера, не можна поправити адміністративними зарядженнями, чи драстичними обтинаннями бюджету. Економіка дуже тісно пов'язана з розвитком подій у світі. Звільнювання американців з праці з огляду на обмеження фондів, збільшує число безробіття і творить нову загрозу для країни. Перебуваючи у Вашінґтоні, Картер зустрічався також з президентом Реґеном й іншими американськими політичними діячами, зокрема демократичними законодавцями з обидвох палат Конґресу.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖБ У ЦЕРКВІ В МАРЛБОРО

Марлборо, Н. Дж. — Згідно з повідомленням парохіян місійної української католицької церкви св. Володимира Великого у цьому містечку, Богослужби кожної неділі відправляє о. прел. Антін Борса в год. 12-ій вполудне.

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що 13-го жовтня 1981 року, відійшов у Вічність

наш Найдорожчий

МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ І БРАТ

бл. п.

ЕВСТАХІЙ ШУБАК

народжений 30-го вересня 1903 р. в с. Гуменець, Самбірщина.

ПАНАХИДА — в четвер, 15-го жовтня 1981 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Kwitkowsky, 445 Monmouth St., Jersey City, N.J.

ПОХОРОН відбудеться в п'ятницю, 16-го жовтня 1981 р., о год. 8-ій ранку з похоронного заведення до церкви св. Петра і Павла, 30 Bentley Avenue, Jersey City, N.J., **а відтак на цвинтар св. Христа в** North Arlington, N.J.

В глибокому смутку:

дружина — МАРІЯ
дочка — ПАРАНЯ
син — СТЕФАН з дружиною
5 Внуків, 3 Правнуки
сестра — КАТЕРИНА СМЕТАНЮК з дочками
сестра — РУЗЯ в Україні
та ближча і дальша Родина в Америці і в Україні

З Волі Всевишнього відійшов у Вічність, в середу, 14-го жовтня 1981 року, на порозі 87-го року життя, по важкій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни,

бл. п. інж.

ТЕОДОР ЛЕВИЦЬКИЙ

ПАНАХИДА у п'ятницю, 16-го жовтня 1981 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Кошек-Портер, 990 S. Broad Street, Trenton, N.J.

ПОХОРОН в суботу, 17-го жовтня 1981 р., о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до парафіяльної церкви св. Йосафата при 1195 Deutz Ave., **а звідтам на український православний Свято-Андріївський цвинтар в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.**

•

Замість квітів на могилу, просимо складати пожертви на Патріярший Фонд або на Пластове Видавництво.

ОП УПС в Трентоні, Н. Дж.
І ПРИЯТЕЛІ

Чи діє польська...

(Продовження зі стор. 2)

го уряду, що він підтримує справу відновлення української суверенної держави, має для нас безумовно велике позитивне значення. Українська преса подала інформації в цій справі, але здебільшого безкоментарів і цим применшила вагу цілої події. Чи це корисне для загальноукраїнської справи? Треба сумніватися...

Часопис „Шлях перемоги" (орган ОУН або популярно бандерівців) подав з приводу згаданої декларації об'єктивний коментар, але висловив критичне зауваження з приводу того, що в декларації нічого не сказано про українсько-польські кордони, а значить не виснено, чи польська сторона зрікається своїх претенсій до західніх українських земель. На це місячник „Мета", офіціоз Державного Центру УНРеспубліки в екзилі, відповів, що то була декларація, а не договір, а в деклараціях таких справ, як міждержавні кордони, не порушується. Крім того, в „Меті" стверджувалося, що польській стороні було добре відомо, що екзильний уряд УНРеспубліки стоїть на позиції відновлення самостійної і соборної української держави в етнографічних межах. Отже, підписуючи декларацію з українським екзильним урядом, польська сторона добре знала, яку незалежну Україну хоче відновити Державний Центр УНРеспубліки в екзилі. Чи таким чином, польська сторона не пішла вже і в цій справі назустріч українським позиціям? Цікаво, що власне деякі польські пресові голоси, критикуючи факт підписання декларації, зрозуміли її так, ніби польський екзильний уряд відрікся від кордонів Польщі на сході з 1939 року.

Якби там не оцінювати Українсько-Польську Декларацію з листопада 1979 року, але треба признати, що вона була для української загальної справи позитивною. Повторюємо, коли тепер весь непросійський світ позитивно насвітлює польські національні справи, то для нас є дуже важливим фактом, що така міродайна польська інституція, як екзильний уряд Річипосполитої Польської, висловився позитивно про відновлення суверенної української держави. Це безумовно сприяє нашим зусиллям поставити й українську визвольну справу на обговорення в міжнародному аспекті. І тому шкода, що Українсько-Польську Декларацію українська преса й українські політичні середовища так мало використали в інтересах загальноукраїнської визвольної справи. А мусіло б бути так: доки немає загальноукраїнської консолідації, до того часу хто б з українських установ чи організацій не зробив щось корисного для української справи, те мусіло б бути використане й позитивно сприйняте всіма іншими українськими політичними і громадським чинниками.

Про філософа...

(Продовження зі стор. 2)

При могилі Григора Маланчука на цвинтарі в Копенгагені, 30-го липня, 1980 (зліва): д-р Наталія Пазуняк, Любов Шандра, Петро Балицький, д-р Марія Квітковська, Олена Процюк, голова делегації СФУЖО, Дарія Степаняк

(Світлила: Дора Рак)

філології, він присвятився аналізі і інтерпретації Сорена Кіркеґарда, а своїми творами про нього в данській мові увійшов в данську науку. Теологічні студії приготовили Маланчука до аналізи Кіркеґардової філософії у відношенні до релігії та його поглядів на християнство, а знання передвісників екзистенціалізму (Ніцше, Достоєвський) — дало підставу до інтерпретації його екзистенціональної філософії.

Завдяки стипендіям і „ґрентам" Г. Маланчук міг зосередитися виключно над студіями Сорена Кіркеґарда, та писати про нього. Перша книжка появилася в 1953 році, завдяки дотації із Пропам'ятного Фонду Свенсон-Кіркеґард в Міннеаполісі, Міннесота, що Г. Маланчук згадує з вдячністю у вступі до „Діялектики екзистенції" в англійському перекладі, кажучи, що цей ґрент — перший який він одержав за свою працю над Сореном Кіркеґарденом — був для нього спеціяльною заохотою. Ця праця знову ж вийшла при фінансовій підтримці і допомозі при публікації двох фондів: Карльсберґ і Раск-Орстер (про які в А. Гайдамахи немає згадки). Про свою працю над Кіркеґардом пише сам Г. Маланчук так: „Досліджувати авторство Сорена Кіркеґарда і вияснювати його інтенції спричинює великі труднощі. Це не лише наслідок спеціяльних тем, котрими він займається і його характеристичним способом стверджування проблем, але також тому, що він свідомо робить зглиблення свого твору більш трудним...", та наводить слова Кіркеґарда, які це підтверджують: „Завдання мусить бути трудним, бо лише трудність надхне шляхотне серце..."

Найліпшим твором Г. Маланчука на підставі критики чужинецьких вчених, можна вважати „Діялектика і екзистенція у Сорена Кіркеґарда" (1967), котра вийшла п. з. „Kierkegaard's Thought" в 1971 році, в ЗСА, в перекладі на англійську мову Говарда В. Гонґ і Едни Г. Гонґ (Накладом Принстон університету). У вступнім слові перекладачів подано вийнятки з критики проф. Н. Г. Сое до данського видання: Студія над Кіркеґардом збагатилася блискучим твором. Його дуже скоро треба перекласти на світові мови". Інший дослідник Кіркеґарда, Нільс Тульструп, пише про працю Маланчука, що це одна з найліпше обоснованих і найліпше опрацьованих студій всієї літератури про Кіркеґарда. Як радісно було Г. Маланчукові отримувати таке признання.

Але були й прикрощі в творчій праці Г. Маланчука. В 1976 році вийшла його невелика книжечка на 70 сторін — „Контроверсійний Кіркеґард", в якій він аналізує політичні і соціяльні аспекти думок Кіркеґарда, його погляди на відношення мужчин і жінок, а в останнім розділі, відповідаючи на реторичне питання —„чи і скільки знав Кіркеґард про Маркса", вияснює, що, мовляв, Кіркеґард заперечив Маркса і його теорії. Це завдало Г. Маланчукові багато прикростей, як подає його український знайомий, бо до нього телефонували, вдаючись до терористичних погроз, як і надсилали з невідомих джерел погрозливі листи, і він це сильно переживав.

Приватне особисте життя Григора Маланчука від молодих літ переплелось з данською родиною і приятелями, та зв'язало, мабуть, нерозривним вузлом. Але до земляків він мав сердечне відношення, що й потверджують ті, які його знали в Данії і Швеції (Від 1972 року він був членом Українського Братства св. Юрія). Про нього пише п. М. Б. з Мальме: „Охочо давав гроші на різні потреби, підбадьорював у витривалості як в громадських так і культурних справ. Давав нам різні книжки, відвідував особисто вдома. Але прилюдно не виступав. Запрошував священиків і Владику вгощував, надзвичайно веселився нашим приходом. Завжди казав, коли вам гроші потрібні — то тільки скажіть. Платив нам таксі і часто давав на дорогу. Правда, вмів жалуватися, що його українці не люблять, бо він стоїть так осторонь..."А потім додає: „Коротко сказати про цю велику особу, яку наша Україна подарувала світові, є просто неможливим. Можна його зараховувати між аскетів, бо часто, як показував нам свою скромну кімнату з твердою постелею, столом і простеньким кріслом, хвалився, що живе як монах. Мав цінні книжки і це був його цілий капітал".

Серед книг, денників і записок чужинецького філософа жив самітньо український філософ Григор Маланчук, який протягом 44 років інтерпретував та пояснював складну філософію Кіркеґарда. Був сповнений творчої енергії і мав дальші пляни, — як оповідав Петро Балицький, — але їх перервала несподівана смерть. Чи думав коли, що станеться великою збіркою чужих книжок і його власними творами по смерті, чи і яке завіщання лишив, чи не думав передати їх будь-якій українській установі — на це немає відповіді, бо його спадщиною завідує колишня секретарка Ґрете К'єр. (Згідно з інформаціями, бл. п. Г. Маланчук не був одружений, а з родини залишив сестру Катерину і брата Богдана в ЗСА). Хоча в канадський університет, та все ж шкода, що не в українську установу перейшла цінна збірка книжок. Але „життєвий подвиг" не в чужих книгах, а в студіях, які бл. п. Григор Маланчук залишив науковому світові. Пам'ять про нього варто б утривалити окремою монографією.

ЛОНДОНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК „САНДЕЙ ТАЙМС" передав вістку, яка вже від якогось часу була повторювана деякими меншими пресовими органами, але не було на неї потвердження. Вістка ця мала б виснити наздвичайну прецизність бомб, скинених ізраїльськими літаками на нуклеарний реактор під Баґдадом в Іраку. Прецизність тих бомб була такого вийняткового характеру, що деякі газети висловлювали думку, що ізраїльське летунство мало інформатора внутрі реактора, який подав не лише докладні рисунки, але й залишив знаки в забудуваннях, які допомогли ізраїльським летунам орієнтуватися, де атакувати. Тепер „Сандей Таймс" подав інформації італійських спеціялістів, які працювали в приміщеннях збомбленого реактора, з яких виходить, що атака ізраїльських літаків була тільки маневром, а в дійсності реактор був зірваний, підложеними заздалегідь бомбами в критичних його пунктах, які вибухли в часі ізраїльського налету, зактивізовані електронічним приладдям з літаків, або вибухами скинених у тій цілі бомб. Італійські інформатори висловили думку, що внутрі реактора працювала ізраїльська шпигунська система, яка мала найточніші адміністраційні й технічні інформації.

У НЕДІЛЮ, 18-ГО ЖОВТНЯ ВІДБУДУТЬСЯ В Греції парляментарні вибори, від яких залежить майбутнє політичне становище грецького уряду у відносинах Захід-Схід. Проти теперішнього уряду консерватиста Джорджа Раллїса виступає Пангеленський соціялістичний рух, очолений Андреасом Папандреу. Всі публічні опити, що їх переводили різні установи й фірми, вказують на величезну перемогу просоціялістичних симпатій серед грецької ґромадськости. Загально сподіваються повної перемоги соціялістів, а в слід за цим створення ними уряду, який очолить Папандреу. Папандреу відбув велике масове передвиборче віче в портовому місті Сальоніки, яке перетворилося в масову ентузіястичну маніфестацію в його користь. Папандреу довгі роки перебував у ЗСА, де працював професором економіки в університеті в Каліфорнії.

НЕТОЛЕРАНТНІСТЬ І ВУЗЬКОЛОБІСТЬ східньонімецького режиму вирізняється навіть серед комуністичних режимів своєю непоступливістю і безтактом. Виявилися вони останньо навіть у такій дрібниці, як ношення відзнаки польської профспілки „Солідарність". У Польщі іншої профспілки немає, бо комуністична профспілка розпалася ще минулого року, коли майже всі робітники перейшли до „Солідарности". Одначе того факту не можуть стравити східньонімецькі комуністи. В Східній Німеччині концертували два польські музики-віртуози Марек Томашевський і Вацек Кісілєвський. Обидва вони носили відзнаки „Солідарности", бо до тої профспілки офіційно належать, зрештою іншої немає. Німецькі комуністи вимагали від них, щоб вони ті відзнаки скинули й не показувалися з ними перед правовірними німецькими комуністами. Коли ж вони відмовилися це зробити, їх викинено через кордон до Західньої Німеччини.